

Melders Ommetjie

Wandelroute
met een historisch verhaal

Lengte 5,6 km, met verlenging mogelijk tot 8 km

Het *Melders Ommetje* is tot stand gekomen in samenwerking met het I.K.L., Stichting het Horster Landschap, Staatsbosbeheer en uitgevoerd in overleg met de gemeente Horst aan de Maas.

Aan het project is een Provinciale subsidie toegekend en de route is opgenomen in het wandelroute netwerk Maasgaarden.

In het kader van het project *Kern met Pit*, de leefbaarheidswedstrijd van de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij, is het ommetje door de Stichting Geschiedenis Melderslo aangemeld als een route door een natuurrijke omgeving, met een historisch verhaal, met informatie over het dorp Melderslo, ten behoeve van de eigen inwoners en de vele vakantiegasten die dikwijls verblijven op de talrijk aanwezige campings, appartementen en pensions.

„Melders Ommetje“

lengte 5,6 km, met verlenging mogelijk tot 8 km

U kunt de wandeling beginnen bij Museum De Locht, maar het is ook mogelijk bij de diverse informatieborden op de route in te haken. De route is aangeduid met **GROEN-WITTE STICKERS** op de lantaarnpalen en de routepalen.

Het „Melders Ommetje“ is één van de routes van het „Maasgaarden“ wandelnetwerk (rode sticker).

We vertrekken vanaf de parkeerplaats van het museum en gaan linksaf over de Koppertweg. Na honderd meter gaan we op de kruising rechtsaf, Lochtstraat. Rechtvooruit ziet u de toren van St.Oda dorpskerk.

U gaat de eerste straat linksaf (Pastoor Teeuwenstraat).

Na 50 meter in een flauwe bocht neemt u het smalle verharde pad rechtsaf.

Het pad loopt door tussen **Het Vlasven** en de **„Kasteelruïne“**.

Het Vlasven was oorspronkelijk veel groter; de diverse zijsloten zijn gedempt.

Het ven werd tot 1920 nog gebruikt voor het roten van vlas, dit is het vlas onderdompelen in water.

Dit duurde 3 weken totdat de vezels losgeweekt waren. Na diverse bewerkingen werd het vlas uiteindelijk door de plaatselijke thuiswevers verwerkt tot linnen.

De kunstmatig gebouwde ruïne is in 1938 tot stand gekomen als onderkomen voor de jeugdvereniging De Jonge Wacht.

Het Vlasven, gelegen vlak achter de basisschool was in de winter voor de leerlingen van de school dikwijls een unieke plek om ijspret te beleven, er werd in de speeltijd en vrije uren druk geschaatst en er waren glijbanen van de ene oever naar de andere. Bij het Vlasven en de ruïne vonden dikwijls de fanfare-muziekfeesten plaats. In de zomers van 1972 tot 1995 werden er jaarlijks de Zuid-Nederlandse Kampioenschappen polsstokverspringen gehouden door van de ene oever naar de andere te springen, dit lukte niet altijd zonder een nat pak te krijgen.

Schoolwoning

U volgt het verharde pad en u komt in het centrum van het dorp uit bij het hoofdonderwijzershuis aan het oorspronkelijke schoolgebouw.

Tussen het oude transformatorhuisje en de school-

woning komt u op de straat, u gaat naar rechts en dan weer gelijk links de straat Achter de Pastorie in, voor de voormalige pastorie langs.

Pastorie, anno 1921

Na 40 meter rechtsaf langs de hoge kerkhofmuur de weg vervolgen, op het einde links, daarna weer rechts. U komt op de met grote eikenbomen geflankeerde Daniëlweg. Deze weg is genoemd naar boerderij Den Daniël, die een eind verderop lag.

Deze boerderij is afgebroken, wat bleef is de oude lindeboom met veldkruis dat de oorspronkelijke plek trouw is gebleven (De route loopt niet langs Den Daniël, zie plattegrond). Uit overlevering is bekend dat het kruis, geplaatst rond 1850, jarenlang een halteplaats was voor bedevaartgangers die naar Kevelaer gingen.

Op de Daniëlweg gaan we linksaf en na 50 meter rechtsaf de Nachtegaallaan in. U loopt richting de Kasteelse Bossen, in de volksmond ook wel de Herenbossen of “moelbaeren”-bossen genoemd, respectievelijk zijn deze benamingen afkomstig van de vroegere kasteelheren, de adellijke bewoners van kasteel Huis Ter Horst en de bosbessen (moelbaeren) die hier vroeger in de bossen veelvuldig voorkwamen.

Langs de Nachtegaallaan ligt kampeerboerderij De Eendenkooi, die zijn naam dankt aan het, verderop in het bos gelegen, eendenven waar vroeger een speciale vangkooi in gebruik was.

50 meter achter de camping de Kasteelse Bossen gaat u linksaf het bospad in. We komen in de De Konijnswarande, een kleine

eeuwenoude buurtschap, van enkele huizen, die tegen de bosrand aanligt en ook gedeeltelijk nog in het bos doorloopt. In het bos is het heuvelachtig, tot aan de eerste huizen overheerste de woeste grond en heide, de weilanden langzaam dalend naar de grote molenbeek. Zo staat het op de kaart van 1880.

We volgen het heuvelachtige pad door het bos, U loopt hier door beschermd gebied, er mag hier n.l. door de mens niet gegraven worden (konijnen hebben wel toestemming), men vermoedt hier historische waardevolle grafresten, onder de heuveltjes in het bos.

Het bos is, met aan de rand door wind en storm afgeharde bomen nog in goede staat, de woeste grond en hei is ontgonnen tot kleine perceeltjes akkerland. Het moet hier een eldorado geweest zijn voor wilde konijnen, maar ook nu nog is de naam de Konijnswarande heel toepasselijk.

De kasteelhoeven hadden soms een Konijnswarande als jachtgebied tot hun beschikking, een min of meer afgerasterd deel langs het bos, met speciale aanplant. Telgen van adellijke families konden in de toen reeds aanwezige literatuur kennis op doen, over de voordelen van het bezit van een warande en hoe deze ingericht moest worden.

224 Het negenste Boeck vander hoeven,

De Warande.

De gheleghentheyte vande Warande.

Capittel j.

En sal om het gerief vander hoeven/ maken een Warande op de plaetse voren verclaert/ te weten tussche de saerplande/ wijn- gaerden/ ende het bosch vande opgaende boomen/ ten op by abontuerre daer toe goet ghetief is van eenich hout- bosch ontrent der hoeven/ daer de conijnen van selfs hen schicken ende come woenen: nochtan op dat het jaghen vande conijnen die hinde hou- boschen hun verreckten / wat moepelcher is dan van die in de Warande woenen/ ende dat de conijnen van het hou- bosch soe vele niet en zijn als die vande warande: principaelich om de bossen/ wolven ende ander wilds dieren dese meestendeel vernielen ende vercluden/ so sal tot meerder genack en yflijt bere wesen dat men een warande make.

Ma sal dan vooz het maken van dien upthouden een bunder oft twee cley-lands/ si ofachtich oft sandachtich niet vet/ waft noch dics/ op een hooghe

souden ghemackelicker upter reime inde warandecomien lancy d'een zyde vande renne/ die afgeschut souden wesen met latten/ en cleyen gaten hebben om de jonge conijnen up te ende in te loopen by de bopen.

Der zy dan dat dese renne oft afgeschuten plaetse ghemaect zy inde warande oft elders/ men sal daer binnen moeten sommighe cleyen huetkens maken gheplabert met harders/ waer in dat roeten wesen sullen/ ghetich inde warande sijn verchuyden van mairanderen/ om de conijnen in te verreckte: en het sal ghenoch wesen in desen plaetse te stellen eenen rennelaer vooz acht oft tchien bopen: ends daer en tufft hen den rennelaer alreghs gestoten te houden in sijn huyske oft hol/ om dat by de jongen niet misboem en soude: want de rennelaer die vernielde/ gen de natuerre van alle ander mannekens/ sijn jonghen: Alken sal sien dat de bopen haer jonghen gewoopen heeft/ so salmen haer restone weder stellen

TOT AMSTERDAM, By Cornelis Claesz, woonende op de Water in Schryfboek, 1604.

Zo lezen hierover we in een handleiding : ‘De Veltbouw ofte Landwinninghe’ door M. Kaerlo Stevens en M. Ian Libaut uit 1604.

We lezen in het lesboek over de inrichting van een konijnswarande:

De Warande

De gheleghenheyt vande Warande.

Capittel 1

Men sal maecke een warande op een ofte twee bunder clefs landts op ene hoghe plaetse, tusschen beplantingh ende het bosch vande opghaende boomen die aen de sonne staet enniet waterachtich ende marachachtich en is, want behalven noch dattet conijn sehr hatet de vochticheidt ende coude, soo behoebet om het gherief van sijn holen te sijn in een plaetse waert nae sijn liefste mach grabe om hem een loghijt te maecke waert in drooghe mach wesen. Men maecke ene warande opdat het jaghen vande conijne die in het houbosch wohnen wat moejelicher is dan die inde warande wohnen. Men sal maecke ondomme ghelijks een parck ene mueren om datter gheen vossen ende wolven in comen en soude om dese clene beesten onghelijks te doen.

Capittel 1 gaat verder over de beplanting:

Men sal in dit parck planten seer veel bramen, moerbesieboomen, sleen en brem ende sehr veel jeneverboomen, want het conijn etet niet liever dan jeneverbesschen, ende grondt het toelaet conijnencruidt, coolen, lattouwe, rapen, cicere, celedoni, distels ende ander dergelijcke tot voedsel van dese klene beesten.

De Konijnswarande kan ook een zogenaamde kamptonginning geweest zijn, een door bomen of meidoornhagen omheind perceel akkerland. De omheining diende als bescherming tegen loslopende schapen en ander vrij grazend vee.

Er lagen slechts kleine arbeiderswoningen in het gehucht, ook woonden er enkele wevers.

Het weefgetouw werd na het weefseizoen uit elkaar genomen en onder een afdak geplaatst om plaats te winnen in de woonruimtes.

U komt op de hoek van het bos aan een harde weg, die steekt u over en vervolgt de route door de rand van het varenbos.

In de winter zijn de varens bovengronds afgestorven, maar schieten in het voorjaar snel een tot anderhalve meter omhoog. Enkele veelvoorkomende soorten zijn: de koningsvaren en de moerasvaren.

Rechts over de hele lengte van het varenbos passeert u het Slooierveld, een middeleeuwse akker met boerderij de Slooij.

Oorspronkelijk had de boerderij vooral een functie als paardenstal van het kasteel. Helaas is de oude boerderij rond 1990 afgebroken en vervangen door nieuwbouw.

De ligging van het Slooierveld, een door eeuwen met heiplaggen en stalmest opgehoogde es is evenwel uniek. De akker is door zijn hoge ligging zeer geschikt voor de aspergeteelt. Het geheel ligt omsloten door statige eikenbomen.

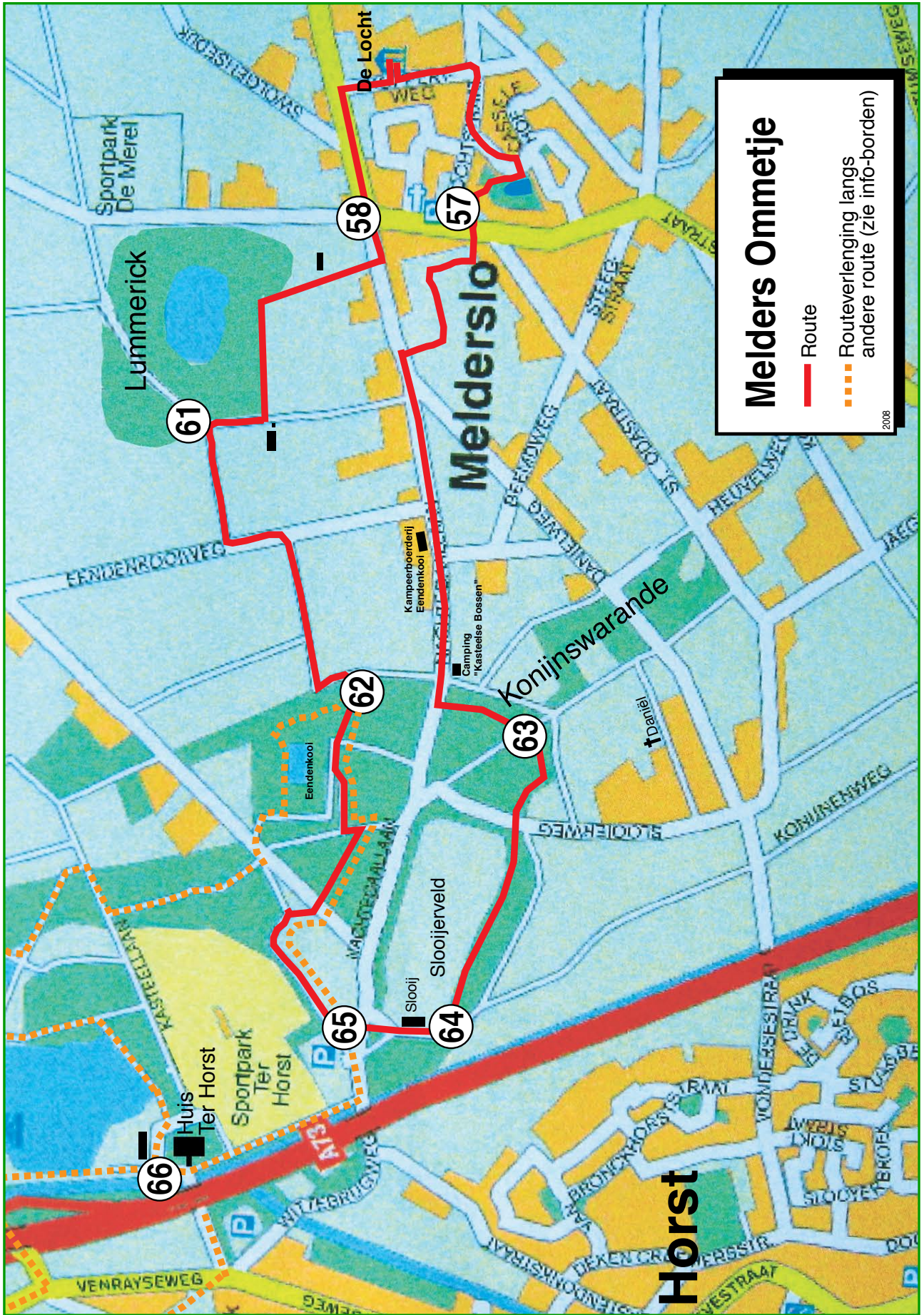
Uit het varenbos gekomen rechts aanhouden, u passeert de bijgebouwen en het woonhuis van de Slooij en komt aan een harde weg. Deze recht oversteken en het bospad volgen. Later iets rechts aanhouden. Voor de grote beukenboom, dit de oudste boom van het boscomplex, rechtsaf.

In de bossen stonden tot de jaren 60 nog veel wilde bosbessen (*Vaccinium Myrtillus*), het was in de zomer gebruikelijk dat de kinderen van de lagere school gezamenlijk per klas met de meester of juf naar het bos gingen bosbessen (moelbaeren) plukken. De kinderen namen notenbladeren mee ter afwering van de talrijk voorkomende muggen.

Door klimatologische omstandigheden kon de wilde bosbes zich hier moeilijk handhaven. Sinds enkele jaren is de wilde bosbes zich langzamerhand aan het herstellen en plaatsgewijs weer zichtbaar langs het wandelpad. In tegenstelling tot in het bos, willen daarbuiten, in de volle grond, de veredelde soorten best groeien.

Melders Ommetje

- Route
- - - Routeverlenging langs andere route (zie info-borden)

2008

Steek na ongeveer 30 meter de harde weg over. De bossen bestonden vroeger voor een groot deel uit eikenbomen, zo lag er ook een eikenbos in het vlakbij gelegen gehucht de Eikelenbos (vandaar de naam van het gehucht). Eikels waren eeuwen geleden een belangrijk bestanddeel van het varkensvoer. De varkens werden de bossen ingedreven waar ze zich tegoed konden doen aan eikels en boomschors.

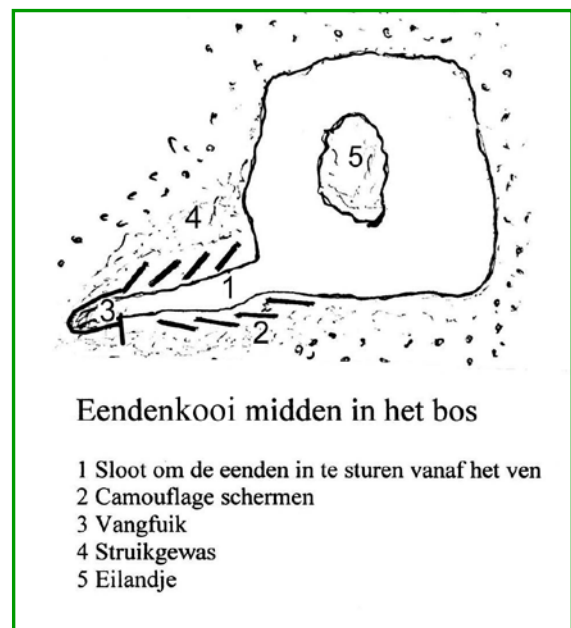
Het Melders Ommetje loopt verder via pijlpaal 62 naar pijlpaal 61.

Routeverlenging:

Stoere wandelaars kunnen nog een extra ommetje maken van 2,5 kilometer; zij volgen dan vanaf pijlpaal no. 62 het Moelbaerenbospad. Via 66 en 65 komen ze dan weer op deze plek terug!

U komt dan eerst langs de Eendenkooi. Een grote poel midden in het bos met aan een kant een smal uitlopende sloot, waar met een fuik door de jagers van het kasteel wilde eenden werden gevangen. De fuik was zo geconstrueerd, dat de jagers, door schuin aan de oever geplaatste schermen, onzichtbaar waren, voor de in de fuik gedreven eenden. Bij de Eendenkooi bevindt zich een schuilhut, die van pas kan komen met slecht weer.

Als u het Moelbaerenpad (op de kaart oranje gestippeld) volgt, komt u daarna langs de visvijvers en restaurant de Maasvallei en langs de Kasteelboerderij. De nog intact zijnde Kasteelboerderij, anno 1744, deed dienst als tiendschuur van het kasteel.

De wandeling gaat verder langs de ruïne van Huis Ter Horst.

Het Huis Ter Horst dateert van rond 1350.

Diverse adellijke families hebben er gewoond.

Vanaf 1820 raakte het slot in verval.

Als laatste woonde er de later ietwat zonderlinge Herr von Fürstenberg.

Hij woonde er nog met zijn dochter, deze vluchtte op zekere dag over de Maas naar familie in Duitsland, von Fürstenberg achtervolgde haar nog, schoot zijn jachtgeweer leeg over de Maas, maar ze was gelukkig al te ver weg, hij kon ze niet meer raken.

Doordat het kasteel steeds verder in verval raakte, het dak lekte overal, sleet von Fürstenberg zijn laatste levensjaren door inwoning bij een van zijn pachters op boerderij Campsplaats, die 400 meter verderop lag.

Het kasteel is nadien steeds verder vervallen en nooit meer opgebouwd.

Ruïne Huis Ter Horst

Via paal 66, 65 en 62 komt u weer op de basisroute op weg naar het dorp Melderslo.

Van Moelbaeren tot veredelde Blauwe Bes

Eerder in het verhaal werd vermeld dat de wilde bosbes thans minder voorkomt in de Kasteelse Bossen, in het buitengebied van Melderslo zijn echter de laatste jaren door telers diverse percelen van de veredelde Amerikaanse blauwe bes aangeplant; ze willen daar best groeien.

In totaal staan er al ongeveer 100 hectare.

De oogsttijd ligt tussen juni en september, afhankelijk van de cultuurvariëteit.

De veredelde blauwe bosbes (*Vaccinium Corymbosum*) behoort tot de heidekruidachtigen. *Corymbosum* betekend 'met tuilen' of 'tuildragend'. De vruchten zijn groter dan die van de inheemse bosbes.

De struiken kunnen 2 meter hoog en 30 à 40 jaar oud worden. De Amerikaanse blauwe bes (dikwijls foutief veenbes genoemd) is een heidegrondplant en groeit het beste op luchtige, humusrijke, vochtige zandgrond met een pH-waarde tussen de 4 en 4,5.

De blauwe bes staat bekend als een zeer gezonde vrucht, rijk aan vitaminen en mineralen.

Blauwebessen-veld (typische roodverkleuring van blad en hout in herfst en winter)

Blauwe bessen
Gezond,
veelzijdig
en lekker

db
c
dutch blueberry collective

Vanaf paal 62 vervolgt de basisroute naar paal 61.

Na 300 honderd meter komen we aan de Eendenkooiweg, hier gaan we linksaf en na 50 meter weer rechtsaf (in de verte is de toren van de dorpskerk van Melderslo al zichtbaar).

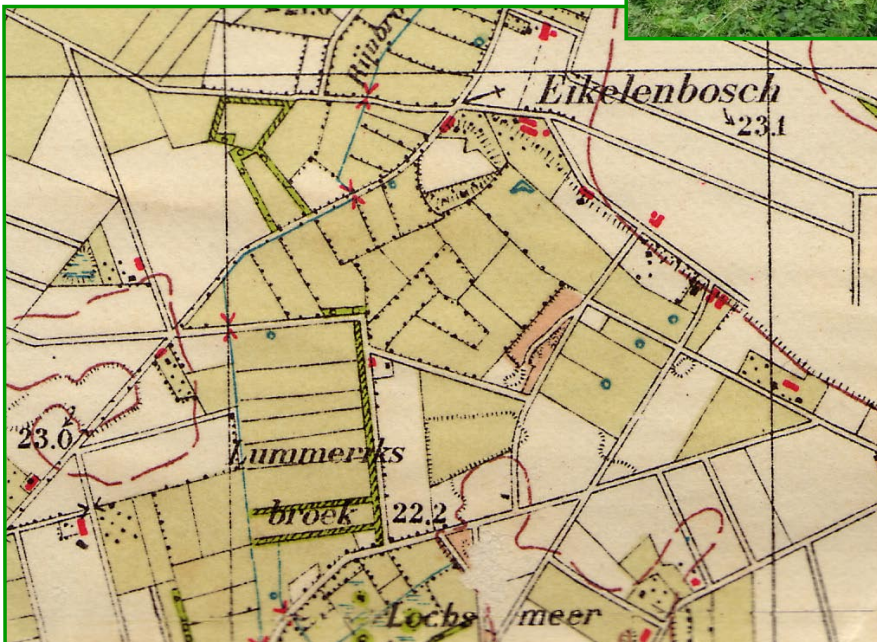

De route vervolgt nu langs de Lummerick, een gebied van oorspronkelijk woeste grond, welk sinds 1900 door ontginning en ontwatering in cultuur is gebracht.

De wandeling gaat verder langs het Lochsmeer, een ven temidden van moerassige weilanden. (zie plattegrond 1935). Talrijke weidevogels voelen zich hier goed thuis. In de volksmond worden de Lummerick en het Lochsmeer dikwijls onder een noemer 'De Lummerick' genoemd.

Een gedeelte van het gebied wordt thans beheerd door Staatsbosbeheer.

Plattegrond 1935

De route gaat verder langs de Broekhuizerdijk en Koppertweg.

Museum De Locht is gevestigd aan de Koppertweg in een langgevelboerderij uitgebreid met diverse bijgebouwen en gelegen aan een eeuwen geleden in cultuur gebracht perceel akkerland, het Lochtsveld. De in archieven oudst bekende vermelding van De Locht dateert van 1423.

In een van de bijgebouwen is thans het nationale Asperge- en Champignonmuseum gevestigd.

Het Lochtsveld is na 1945 verdeeld, waardoor er zich vanaf die tijd diverse tuinderijen vestigden.

„Melders Ommetje” zit er nu op.

Op de route bij de pijlpalen met infobord is het mogelijk in te haken op een andere wandelroute, o.a. de Blauwebessenpad vanaf pijlpaal 57 in het centrum van Melderslo; het Moelbaerenbospad vanaf de pijlpalen 62 en 65 halfweg op de route.

De Locht

Streekmuseum Nationaal Asperge- en Champignonmuseum

Koppertweg 5 5962 AL Melderslo (L.), tel. 077-3987320

internet: www.delocht.nl

Openingstijden:

Nov. t/m Maart zondag - dinsdag - donderdag van 14.00 - 17.00

April t/m Oktober elke dag van 11.00 - 17.00 uur

Overnachtingsmogelijkheden te Melderslo:

Kampeerboerderij De Eendenkooi
Nachtegaallaan 11 5962 PA Melderslo
www.de-eendenkooi.nl

Camping d'n Eykelenbosch
Herenbosweg 25b 5962 NW Melderslo
e-mail: [Keursten @planet.nl](mailto:Keursten@planet.nl)

Camping De Kasteelse Bossen
Nachtegaallaan 4 5962 PA Melderslo
www.dekasteelsebossen.nl

Camping (S.V.R.) De Merel
Broekhuizerdijk 44 5962 NM
www.svrcampingdemerel.nl

Vakantiewoningen Melders Heide
Langevenseweg 9 5962 NK Melderslo
www.meldersheide.nl

Vakantiehuis Aan de Heuvel
Heuvelweg 14 5962 AE Melderslo

Motorcamping d'n Toerstop
Broekhuizerdijk 27 5962 NL Melderslo
www.toerstop.nl

Naturistencamping De Heksenhut
Nieuwenhofweg 8, 5962 NS Melderslo e-mail:
campingdeheksenhut@hetnet.nl

*Layout: Leo Hanssen. Tekst en foto's: Piet Lenssen. In opdracht van Stichting Geschiedenis Melderslo
Meer info: www.geschiedenismelderslo.nl*